

RSK-130-2011

Västra Götalandsregionens svar på samråd om femte sammanhållningsrapporten

1. Hur kan Europa 2020-strategin och sammanhållningspolitiken knytas närmare till varandra på EU-nivå, nationell nivå och regional nivå?

Tillväxtstrategin Europa 2020 genomförs med hjälp av nationella reformprogram, regionala utvecklingsprogram och tillväxtprogram. Sammanhållningspolitiken förstärker insatser inom dessa program och är ett av de viktigaste verktygen för Europa 2020 på alla nivåer och för alla dess aspekter – smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Därför är det viktigt att politiken omfattar alla regioner, att målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning bibehålls samt att ytterligare kraft läggs på olika territoriella samarbeten.

Europas regioner har mycket olika utvecklingsförutsättningar och behöver arbeta på olika sätt för att bidra till målen i Europa 2020. För att lyckas måste den regionala och lokala nivån vara delaktig i utformning och genomförande av såväl nationella reformprogram som kommande strukturfondsprogram.

2. Bör partnerskapsavtal för utveckling och investeringar omfatta mer än sammanhållningspolitiken och i så fall vad?

De föreslagna partnerskapsavtalen måste bygga på de regionala förutsättningar och det regionala ansvar som finns inom respektive medlemsstat och också formuleras i avtal mellan berörda nivåer. Vilka politikområden som bör omfattas måste därför bedömas från land till land.

För Västra Götalandsregionen med ett brett regionalt utvecklingsansvar är det angeläget att såväl innovations- och forskningspolitik som arbetsmarknadspolitik, transportpolitik, landsbygdsutveckling, liksom klimatarbete, ingår. Generellt bör det vara bättre samordning i tillväxtpolitiken mellan olika politikområden och styresnivåer.

3. Hur kan starkare koncentration på teman inom Europa 2020:s prioriteringar uppnås?

Sammanhållningspolitikens medel får inte spridas ut över många prioriteter. Istället ska spetsigare program med färre prioriteter, regionalt och lokalt förankrat,

överenskommas. Regionerna ska, utifrån EU 2020 och de nationella reformprogrammen och utifrån egna styrkor och svagheter, prioritera det som ger för respektive region största effekt.

Sammanhållningspolitiken bör kunna innehålla speciella innovativa insatser som stöder och utvecklar forskningsinitiativ inom åttonde ramprogrammet.

Förslaget om att införa stöd för experiment och nätverk i stil med de innovativa åtgärderna under tidigare programperioder anser vi vara positivt. Detta förslag borde också kunna bidra till att ytterligare stimulera interregionalt samarbete såväl inom, som mellan Mål 1 och Mål 2. Exempelvis skulle det kunna underlätta insatser inom områden som omfattas av makroregionala strategier.

4. Hur kan villkorat stöd, incitament och resultatbaserad förvaltning göra sammanhållningspolitiken effektivare?

Kommissionen föreslår i 5:e Sammanhållningsrapporten att en prestandareserv inrättas på EU-nivå för att främja framsteg mot målen i EU2020 och tillhörande nationella mål. Denna prestanda reserv skulle anslås vid en halvtidsöversyn till de medlemsstater och regioner som i förhållande till sina utgångspunkter bidragit mest till målen för EU2020. Västra Götalandsregionen anser, mot bakgrund av föregående programperiod, då ett liknande system användes, att detta saknar effekt.

Bättre vore istället att göra det möjligt att ytterligare stimulera och förstärka innovativa, lyckade insatser och på så sätt bättre bidra till implementering och spridning av goda resultat.

En återgång till årsvisa budgetar för programmen och projekten skulle också kunna leda till att man i större utsträckning eftersträvar snabbare resultat och att medlen används på ett mer effektivt sätt. Detta får emellertid inte hindra möjligheten till långsiktiga åtgärder.

Förslaget om att även fortsättningsvis använda regeln N+2 är bra, liksom förslaget om att förlänga denna period med ett år för första programåret.

5. Hur kan sammanhållningspolitiken göras mer resultatinkriktad? Vilka prioriteringar bör vara obligatoriska?

I jämförelse med Lissabonstrategin formuleras i EU2020-strategin tydligare prioriteringar och målsättningar för de insatser som skall bidra till strategins genomförande. Redan i detta och genom de tio riktlinjerna är förutsättningarna för ett lyckat genomförande tydligare. Det är viktigt att, utifrån strategins mål och riktlinjer, inom sammanhållningspolitiken formulera tydligt mätbara mål, vilka på alla nivåer ska utgå från givna utgångslägen (baselines). I detta sammanhang är det också viktigt lära av den följeforskning som bedrivits i nuvarande programperiod.

Vi behöver bättre indikatorer på utveckling anpassade till lokal och regional statistik. BNP-måttets betydelse borde i detta sammanhang minskas. Indikatorerna måste bli mer konkreta och specifika.

Sysselsättningen bör vara en av de obligatoriska prioriteringarna inom sammanhållningspolitiken, en sysselsättning präglad av jämställdhet och mångfald för att motverka effekterna av bland annat en åldrande befolkning.

Det är i sammanhanget viktigt att peka på att det finns stora skillnader i arbetsmarknadens förutsättningar mellan regioner, mellan kommuner men också inom regioner och kommuner. Det måste därför finnas en djupare förståelse för skeenden på regional och lokal nivå, vilket kräver arbetsmarknadsåtgärder som bygger på den regionala och lokala nivån.

Vidare bör prioriteringar som stimulerar till forskning/innovation och ett innovativt, kunskapsbaserat och kreativt företagande vara en obligatorisk prioritering.

6. Hur kan sammanhållningspolitiken bedrivas med större hänsyn till städernas och områden med särskilda geografiska förhållanden i utvecklingsprocessen och till framväxten av makroregionala strategier?

Tillväxt i Europas storstadsregioner är en förutsättning för tillväxt och utveckling också i andra, omkringliggande, regioner. Städer utgör noder i arbetsmarknadsregioner, noder för varu- och tjänstemarknaderna samt noder för kunskap, information och beslutsfattande. Hur städernas roll som noder i funktionella regioner kommer att utvecklas framöver är avgörande för regional utveckling och tillväxt.

Samtidigt har städerna problem med segregation, utanförskap och områden med mycket hög arbetslöshet. Den ekonomiska krisen har ytterligare förstärkt skillnaderna inom städerna, och många människor är socialt och ekonomiskt beroende av samhällets stöd för att klara sin vardag. I Sverige, liksom i övriga Europa, är dessa grupper ofta koncentrerade till särskilt utsatta områden i storstäderna. Trots att dessa områden är små i geografisk mening, är de stora i ett svenskt befolkningsperspektiv. Sammanhållningspolitiken behöver hantera dessa frågor.

För att kunna åstadkomma en smart och hållbar tillväxt för alla är det också viktigt att andra territorier med särskilda förutsättningar beaktas. Västra Götaland har ett stort antal boende i skärgården och på öar utan fast landförbindelse. Det är viktigt att inom sammanhållningspolitiken fokusera på dessa territorier, vilket också tydliggör att flera politikområden i större omfattning måste samverka.

Sammanhållningspolitiken bör samordnas med de makroregionala strategier som EU antagit och kommer att anta. Detta kan ske genom obligatoriska indikatorer för detta ändamål. Men även delar av Europa som saknar en makroregional EU-strategi måste ha samma förutsättningar för transnationellt arbete.

7. Hur kan man förbättra partnerskapsprincipen och de lokala och regionala intressenternas, arbetsmarknadsparternas och civilsamhällets medverkan?

Partnerskapsprincipen kan utvecklas genom att i än högre grad bidra till att utveckla program på såväl nationell som regional och lokal nivå.

I Sverige medverkar regionala partnerskap vid prioriteringen av projekt som först godkänts av förvaltande myndigheter. Efter prioritering tar förvaltningsmyndigheten sitt formella beslut på grundval av partnerskapets prioriteringar. Detta säkerställer insatsernas betydelse för regional utveckling och anpassning till regionala och lokala

strategier. Dessa prioriterande regionala partnerskap medverkar också i utvecklingen av programmens ansökningsomgångar.

Flexibilitet inom programmen måste vara möjlig för att program skall kunna anpassas till nya situationer.

För att inom de regionala prioriterande partnerskapen, styrkommittéerna och övervakningskommittéerna kunna hämta nya erfarenheter, bör det göras möjligt att adjungera representanter från andra medlemsländers offentliga, akademiska, privata aktörer eller aktörer från den sociala ekonomin.

Privata aktörers möjlighet till medverkan i programmens utveckling och genomförande måste förenklas.

8. Hur kan revisionsprocessen förenklas och hur kan medlemsstaternas och kommissionens revisioner integreras bättre utan att man sänker tillförlitlighetsgraden för de medfinansierade utgifterna?

Regelverken bör inte ändras så ofta som hittills varit fallet. Det är viktigare att förädla de regelverk som finns än att skapa nya. Nya regelverk resulterar sällan i förenkling. Viktigt är att alla nivåer (EU, nationell, regional, lokal, offentlig, privat och social) bidrar till förenkling av regelverken och inte komplicerar de regelverk som kommer från högre nivå.

När Kommissionen gör revision av enskilda projekt bör revisorer från den nationella nivån samtidigt finnas med, så att de båda nivåernas synpunkter integreras och kalibreras.

9. Hur kan proportionalitetsprincipen förenkla förvaltning och ekonomistyrning? Bör det vidtas särskilda förenklingsåtgärder för programmen för territoriellt samarbete?

Ett mål – en förordning - ett regelverk. Särskild hänsyn ska tas till de territoriella samarbetena. Våra erfarenheter inom såväl A-program som B-program visar att olika nationella regelverk inom ett och samma program generellt försvårar och framförallt försenar, genomförandet. Det är viktigt att en programtyp (A alt.. B alt.. C) har långtgående gemensamma regelverk, att detta anpassas till de deltagande länderna och att det medger även privata aktörers fulla medverkan. Låt deltagande länder och regioner i respektive territoriellt program så långt det är möjligt skapa gemensamma regelverk. Exempelvis borde kostnader för personal i projekten, overheadkostnader för projektägaren samt andra kostnader av administrativ karaktär kunna redovisas på jämbördigt, förenklat sätt. Detta torde i nuläget vara en fråga för den nationella nivån att diskutera och beröra även mål 1 och 2..

10. Hur finner man den rätta avvägningen mellan gemensamma regler för alla fonder och hänsyn till varje fonds särdrag när reglerna om stödberättigande utformas?

Så långt det är möjligt bör samma regelverk för alla fonder användas. Viktigt också att regelverken används över längre tid för att slippa alltför stora inkörningsproblem med förseningar i programmen i samband med programstart. Viktigt att medlemsstaternas

egna regelverk möjliggör genomförande av rekommenderade europeiska insatser (jfr svårigheterna med Jessica och Jermie m fl initiativ i Sverige).

Förenkla procedurerna vid ändringar i programmen – idag kan det ta närmare ett år från idé till formellt beslut.

Kommissionen borde överväga att utsträcka budgetperioden till att omfatta 10 år för att på detta vis få en bättre långsiktighet i sammanhållningspolitiken. Denna förlängning kunde också innebära möjlighet att i halvtid ändra inriktning, utifrån omvärldens utveckling, i programmens genomförande.

Positivt vore om man kunde förenkla de administrativa rutinerna och i större omfattning använda möjligheten till överenskomna schabloner i redovisningssystemen.

11. Hur kan den ekonomiska disciplinen tryggas i förening med tillräcklig flexibilitet för att utforma och genomföra komplicerade program och projekt?

Ömsesidigt förtroende, baserat på erfarenheter från tidigare programperioder utgör grunden för att utveckla flexibilitet. Regelförenkling i detta avseende borde kunna tillämpas för stater/regioner/program som utifrån erfarenhet har skött sin ekonomiska administration på ett ändamålsenligt sätt.

12. Hur kan man se till att sammanhållningspolitiken utformas med hänsyn till varje fonds särskilda förhållanden, framför allt behovet av mer publicitet och mer förutsägbara finansieringsvolymerna för Europeiska socialfonden och ökat fokus på Europa 2020-målen?

Återigen understryks vikten av att politikområdena och därmed fonderna måste närma sig varandra. Erfarenheterna från nuvarande period visar på positiva effekter av samverkan mellan social- och regionalfond i Västsverige. Exempelvis har gemensamma utlysningar och ansökningsomgångar genomförts. Gemensamma program för Regional- och socialfond samt inkluderat även Axel 3 inom landsbygdsprogrammet och motsvarande inom fiskeprogrammet borde kunna utvecklas på den nationella nivån. Det vore eftersträvarvärt med en gemensam förvaltningsmyndighet i respektive medlemsstat.